

Guidelines Community-Based Tourism Development for Leam Sak Tourism Community, Ao-Leuk District, Krabi

Jarunee Khongkun¹, Worrapot Treesuk², Worapong Chairerk³, Supatanachai Pokaew⁴,
Achah Binheem⁵ and Tanatip Sunpawat⁶

¹⁻⁵Phuket Rajabhat University, Thailand

⁶Research Assistant, Phuket Rajabhat University, Thailand

¹E-mail: jarunee.k@pkru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-8535-8892>

²E-mail: worrapot.t@pkru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9837-1693>

³E-mail: worapong.c@pkru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-8847-6479>

⁴E-mail: poolom99@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0327-8413>

⁵E-mail: achah.b@pkru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5255-2869>

⁶E-mail: sunpawut28410@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-1355-9803>

Received 19/09/2024

Revised 27/09/2024

Accepted 27/10/2024

Abstract

Background and Aims: Community-based tourism is a type of tourism that centers around the community's management of its tourism activities. The heart of community-based tourism lies in the participation of the community, based on the strength of the community itself, which is a crucial factor in the development of community tourism. This research aimed to study tourism potentiality and guidelines for Community-based tourism development in the Laem Sak Tourism-based Community, Ao Luek District, Krabi Province.

Methodology: The study employed quantitative research methods, with a sample of 400 Thai and foreign tourists visiting the Laem Sak Tourism-based Community. Data was collected using questionnaires and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. There are also partners involved in tourism, divided into 4 groups: the local government sector, the private sector, the civil society sector, and the public sector, totaling 47 people, using a focus group as a tool for collecting data. The data was then used to find guidelines for the development of Community-based tourism in the Laem Sak Tourism Community, Ao Luek District, Krabi Province.

Results: The findings revealed that the tourism potential of the Laem Sak Tourism-based Community, Ao Luek District, Krabi Province, in the aspects of accessibility, facilities, accommodation, attractions, and activities was at its high level. The proposed development approaches for Community-based tourism included: enhancing cultural capital to promote community-based tourism, elevating local history to create added value for community-based tourism, promoting community-based ecotourism development, developing marketing communications to promote community tourism, and advancing community-based tourism destinations towards sustainability.

Conclusion: These findings suggest that Guidelines for Community-based tourism development for Leam Sak Tourism Community, Ao-Leuk District, Krabi, aside from

community-based tourism development, also need to promote community-based ecotourism development, enhancing cultural capital and local history, tourism destination development, and marketing communications. These development approaches will lead to the promotion of community-based tourism, creating added value and leading to long-term sustainability.

Keywords: Guidelines for Development; Tourism Potentiality; Leam Sak Tourism Community

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่*

จารุณี คงกุล¹, วรพจน์ ตรีสสุข², วรพงศ์ ไชยฤกษ์³, สุพัฒน์ชัย โพธิ์แก้ว⁴, อาฉะ บิลหิมี⁵ และธนาธิป สรรพาวุธ⁶

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

⁶ผู้ช่วยนักวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดการ การท่องเที่ยวของชุมชน โดยหัวใจของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งยังมีภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จำนวน 47 คน โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่

ผลการวิจัย: พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่ คือ ด้าน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านกิจกรรม มีระดับศักยภาพการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การยกระดับทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน การยกระดับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศ การพัฒนา การสื่อสารทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ความยั่งยืน

สรุปผล: ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่นั้น นอกจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนแล้ว ยังต้องมีการส่งเสริมการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน การยกระดับทุนทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การพัฒนาจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวและการสื่อสารทางการตลาด ซึ่งแนวทางการพัฒนาเหล่านี้จะนำมาสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่ความยั่งยืนระยะยาว

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; ศักยภาพการท่องเที่ยว; ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก

*บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง แผนพัฒนาการท่องเที่ยวและสหประชาชาติเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักและชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญของโลกที่สามารถสร้างรายได้หลักให้กับหลายประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยยังมีบทบาทความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อันทำให้เกิดการพัฒนากระบวนโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง การค้า และการลงทุนที่ทำให้เกิดการขยายตัว และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศไทย (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566: 7) โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กล่าวถึง จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในภาคใต้ของประเทศไทยระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2566 มีจำนวน 155,373,816 คน และระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2567 มีจำนวน 175,934,893 คน หรือมากกว่าร้อยละ 13.23 ส่งผลให้ประเทศไทยมีรายได้ใน พ.ศ. 2566 จำนวน 1,030,193 ล้านบาท และ พ.ศ. 2567 มีรายได้จำนวน 1,274,544.76 ล้านบาท หรือมากกว่าร้อยละ 23.72 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) จากจำนวน นักท่องเที่ยวและรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจึงสะท้อนให้เห็นศักยภาพอุตสาหกรรมในภาคใต้ของประเทศไทยที่มีส่วน สนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนมีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวจึงได้สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี โดยฉพาะการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน และสร้าง คุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพและสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวโดยดึงดูด นักท่องเที่ยวด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย การสร้างและพัฒนาสินค้า บริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ และทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจกลับมาเที่ยวซ้ำ และนำไปสู่ การบอกต่อ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561: 6)

จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดที่มีจุดขายด้านการท่องเที่ยว จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อทำ กิจกรรมการท่องเที่ยวในระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567 จำนวน 3,415,967 คน ทำให้เกิดรายได้ 38,996.63 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) จังหวัดกระบี่จึงมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา การท่องเที่ยว (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อขับเคลื่อนจังหวัดกระบี่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่มีคุณภาพ ระดับ นานาชาติบนฐานรากการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยจังหวัดกระบี่ได้ กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่มีความหลากหลาย การ พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์ การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพใน การบริการระดับสากลบนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน และการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว อันเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยว ของจังหวัดกระบี่ เพราะจังหวัดกระบี่ได้รับการประกาศให้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528 (องค์การ บริหารส่วนจังหวัดกระบี่, 2564: 109) ด้วยการที่จังหวัดกระบี่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภทให้นักท่องเที่ยว ได้เข้ามาเยี่ยมชมและท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หรือ โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/หัตถกรรม แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ แหล่งท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวพบความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด กระบี่ ใน การนี้จังหวัดกระบี่จึงเร่งพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยว

สำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นการนำเสนอ ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัด กระบี่ให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น เนื่องจากชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นพื้นที่ที่มี

วัฒนธรรมผสมผสานกันของคน 3 เชื้อสาย คือ ไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยจีน ซึ่งอยู่รวมกันอย่างกลมกลืน อีกทั้งมีทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งทิวทัศน์ ภูเขา ป่าไม้ ป่าชายเลน และทะเล 3 ด้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักเกิดจากการที่ชุมชนอยู่ห่างจากตัวเมือง เป็นชุมชนเล็ก ๆ คนในชุมชนเป็นคนรุ่นใหม่เลือกที่จะดำเนินชีวิตในเมืองมากกว่าที่จะใช้ชีวิตในชุมชน ทำให้ในชุมชนมีคนเหลือน้อยลง โดยเฉพาะชุมชนบาบ๋าอาหยา คนที่อยู่ในชุมชนไม่ได้มีการประกอบอาชีพ และยังมีปัญหาอื่น ๆ ประกอบกับในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักมีทรัพยากรธรรมชาติ ทะเล ภูเขา และธรรมชาติที่ไม่เหมือนการท่องเที่ยวกระแสหลัก ซึ่งมีจุดเด่นที่น่าสนใจ จากข้างต้นทำให้คนในชุมชนได้มองหาตัวตน มองสิ่งที่เป็นอยู่ทีคิดว่าเป็นเอกลักษณ์ คือ เรื่องวัฒนธรรม อีกทั้งคนในชุมชนได้เริ่มมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มท่องเที่ยวแหลมสัก โดยมีแนวคิดร่วมกันที่จะนำการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยหวังว่าคนรุ่นใหม่ที่จะออกไปประกอบอาชีพในเมืองจะกลับมาใช้ชีวิตในชุมชน ดังนั้นศักยภาพต่าง ๆ ที่พบในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักจึงนำมาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนแหลมสักได้ ประกอบกับการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่เป็นที่นิยมขึ้นเป็นอย่างมาก ทำให้ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของนักท่องเที่ยว เมื่อมาเยี่ยมเยือนจังหวัดกระบี่ (ศิริวิชญ์ สุประดิษฐ์ และสันติธร ภูริภักดี, 2561: 1573-1574)

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เนื่องจากชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักเป็นพื้นที่เป้าหมายด้านการท่องเที่ยว เป็นจุดหมายการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมายังจังหวัดกระบี่ โดยชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) คือ การเชื่อมโยงชุมชนให้เป็นหนึ่งเดียว และให้สมาชิกในชุมชนเห็นความสำคัญในการนำรูปแบบ การบริหารจัดการให้เป็นต้นแบบในการดำเนินงานของชุมชนของตนเอง เพื่อให้ชุมชนเกิดการบูรณาการร่วมกัน ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงต้องการนำเสนอศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการท่องเที่ยว คือ กิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่ง (กมลพร อัครมงคลสว่าง, 2552: 7) ที่นักท่องเที่ยวเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้วยความสมัครใจ และเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราวมิใช่เพื่อประกอบอาชีพ หรือเพื่อหารายได้ การเยือนแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลที่มีความสนใจและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเดินทาง เช่น เพื่อหาประสบการณ์ เพื่อผ่อนคลาย ยังรวมถึงผู้ที่เดินทางเพื่อการประชุม หรือเพื่อการศึกษาด้วย และเป็นกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายจากความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน (ศุภสุตา สิกขฤทธิ์ และอาจุยท เนติชนากุล, 2552: 20) การท่องเที่ยวยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่หมายรวมถึงผู้ให้บริการธุรกิจการท่องเที่ยวด้วย โดยการท่องเที่ยวมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัย เดิมการท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนให้เพียงพอเพื่อที่จะ

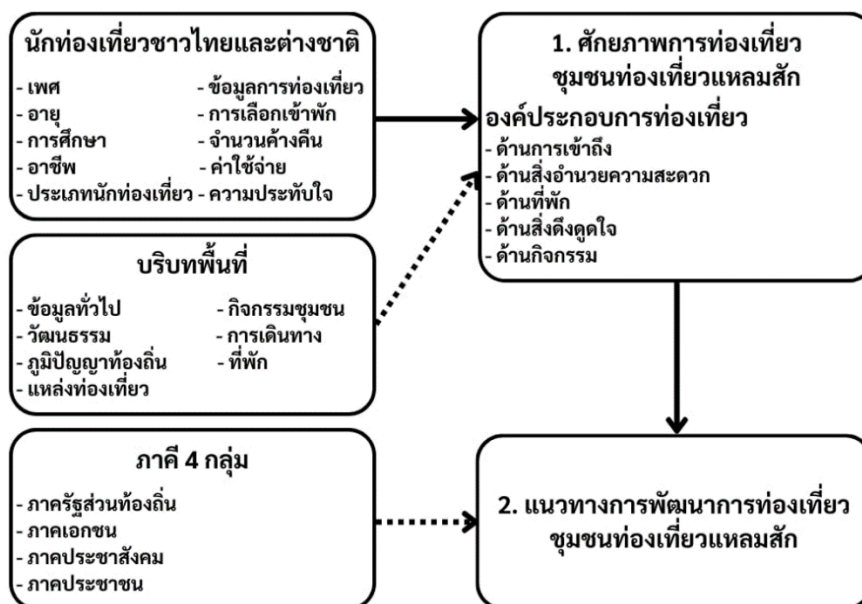
ทำงานต่อไปได้ แต่ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเป็นการทำงานเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว (ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2551: 19-20) โดยองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านกิจกรรม

แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน โดยหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยตั้งอยู่บนฐานของความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยการอาศัยองค์ประกอบทั้งชาวบ้าน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน ชาวบ้านทุกคนจึงถือเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว จึงต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวได้ทุกระบวนการ ตั้งแต่การเตรียม การวางแผน การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลด้วยตนเอง (ยุพาพร ชัยศิริ, 2549: 12-13) ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอาจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เข้ามามีบทบาทสำคัญร่วมกับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และระบบการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้กับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น โดยชุมชนจะนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งจากธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต และความเป็นอยู่มาเป็นต้นทุนของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่คนรุ่นลูก รุ่นหลาน โดยชุมชนต้องเป็นผู้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมด้วยตนเอง ชุมชนต้องมีรายได้เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นด้วย ประชาชนในชุมชนจึงเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งยังเสริมสร้างให้ประชาชนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง เกิด ความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นจึงถือว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจของชุมชน การจัดการทรัพยากรของชุมชนและสังคม (พจนา สนวนศรี, 2546; สินธุ์ สโรบล, 2546: 12, 60, 72; พิชชาพลอย สุทธิชูวงศ์, 2552: 30; มณฑาวดี พูลเกิด, 2552: 35-36) โดยองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550 : 22-24) คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการชุมชนต้องมีทิศทางและเป้าหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน และด้านการเรียนรู้การเกิดกระบวนการสร้าง การรับรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน

แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมขอบข่ายของการท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ หลากรูปแบบ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมุ่งพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน คือ ต้องการให้การท่องเที่ยวทุกรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยหลักการการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการสร้างโอกาส การจ้างงานที่มีคุณภาพ การกระจายผลประโยชน์ การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนระยะยาว ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ กลยุทธ์และแผนด้านการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับนวัตกรรมและแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับต่าง ๆ ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ การ

ประเมินผลกระทบ การสร้างหลักเกณฑ์ การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การพัฒนาคน การศึกษาและหลักสูตรต่าง ๆ การเสริมสร้างลักษณะเด่นอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ การคำนึงถึงขีดความสามารถใน การรองรับพื้นที่ของทรัพยากร การดำรงรักษาทรัพยากรมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และการทำการตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552: 54 อ้างใน ชาคริต ช่วยบำรุง, 2554: 42-45)

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ทั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนของนักท่องเที่ยว ผู้ศึกษาวิจัยจึงใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบจำนวนแน่นอนตามสูตรการคำนวณของคอคแรน (Cochran, 1977) โดยประมาณค่าสัดส่วนของกลุ่มประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน แต่ผู้ศึกษาวิจัยได้ปรับขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวน 400 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาด นอกจากนั้นยังมีกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จำนวน 47 คน

2. เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) ผู้ศึกษาวิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) มาใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่มีคุณสมบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยผู้ศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่างส่วนนี้ผู้ศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และผู้ศึกษาวิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้พิจารณาของของผู้ศึกษาวิจัยหรือของคนใดคนหนึ่งที่ได้รับผิดชอบการวิจัยว่าจะเลือกหน่วยใดบ้างให้มาอยู่ในกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจุดมุ่งหมาย (Purpose) ของ การวิจัยเป็นสำคัญ (กิตติคุณ บุญเกตุ, 2564) ซึ่งผู้วิจัยได้ร่วมกับชุมชนกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทของพื้นที่ และมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างน้อย 2 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนนี้ผู้ศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 47 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยมี 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ประเภทนักท่องเที่ยว การศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยว การเลือกเข้าพัก จำนวนการพักค้างคืน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และความประทับใจในการเดินทาง ส่วนที่ 2 การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านกิจกรรม

3.2 แบบสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์/อายุการทำงาน ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ศึกษาวิจัยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องด้านการใช้ภาษา จากนั้นพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม กับนิยามศัพท์เฉพาะ ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ ค่าดัชนี ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2565) ผลการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า แบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.91 จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และแบบสนทนากลุ่ม การท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.97 จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้ศึกษาวิจัยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความ เอกสาร ประชาสัมพันธ์ สื่อสารสนเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อสรุปศักยภาพ การท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

4.2 ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวกับตัวแทนนักท่องเที่ยวชาว ไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 400 คน

4.3 ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามศักยภาพการท่องเที่ยว และหาแนวทาง การพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ชุมชน

ท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จำนวน 47 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้ศึกษาวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

5.2 ผู้ศึกษาวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสนทนากลุ่มทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

6. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล การวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคนทั่วไป หรือ Belmont Report ประกอบด้วยหลัก 3 ประการ ได้แก่ หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) หลักคุณประโยชน์ไม่ก่ออันตราย (Beneficence) และหลักความยุติธรรม (Justice) ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เอกสารรับรองเลขที่ (COA No.) : PKRU2566/19

ผลการวิจัย

1. ศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

1.1 ศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผู้ศึกษาวิจัยได้ข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จากการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และการสนทนากลุ่ม ทำให้ทราบศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก เป็นแหล่งรวมของสามสายวัฒนธรรม ได้แก่ ไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน ชุมชนนี้มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 100 ปี บรรพบุรุษของชาวไทยพุทธส่วนใหญ่มาจากเมืองนครศรีธรรมราชและเมืองปากลาว ในขณะที่บรรพบุรุษของชาวไทยมุสลิมมาจากรัฐปะลิส ประเทศมาเลเซีย และบรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีน (บาบ๋าเยอฮยา) มาจากมณฑลฮกเกี้ยน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อผู้คนอพยพมาตั้งรกราก ณ คาบสมุทรมลายู โดยมีการแต่งงานกับคนพื้นถิ่น เมื่อมีลูกหลานจึงเป็นลูกผสม ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมผสมผสานที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวและมีความเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร โดยมีคำเรียกลูกผสมเหล่านี้โดยรวมว่า “ชาวเปอรานากัน” ซึ่งคำว่า “เปอรานากัน” แปลว่า “เกิดที่นี่”

ลักษณะทางภูมิศาสตร์และวิถีวัฒนธรรมของผู้คนแหลมสักเป็นดินแดน “ทะเลสามด้าน วัฒนธรรมสามสาย” และเรียกได้ว่าเป็น “ประตูสู่อันดามัน เปอรานากันสามวิถี” อันแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของแหลมสักทั้งด้านธรรมชาติที่สวยงามและด้านวิถีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนใคร จึงเป็นเสน่ห์ให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสเรื่องราวที่มีคุณค่าท่ามกลางความสวยงามของท้องทะเลอันดามันที่มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ

แหลมสัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่บริหารจัดการโดยองค์กรชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านในตำบลแหลมสักทั้ง 6 หมู่บ้าน จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักมีการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวหรือลูกค้าให้เกิดความประทับใจบนฐานการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การคงคุณค่าของอัตลักษณ์ชุมชน พร้อมทั้งสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ผู้คนในชุมชนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อสร้างความสุขให้แก่นักท่องเที่ยวหรือลูกค้าและผู้คนในชุมชนอย่างยั่งยืน

1.1.2 วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1) วัฒนธรรมท้องถิ่น

1.1) แหลมสักเป็นดินแดน 3 วัฒนธรรม ได้แก่ ไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยเชื้อสายจีน ที่อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขมากกว่า 100 ปี

1.2) สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความศรัทธา 3 วัฒนธรรม ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันได้แก่ วัดมหาธาตุแหลมสัก (ไทยพุทธ) มัสยิดซอลาฮุดดีน (ไทยมุสลิม) และศาลเจ้าชกโป้ชีเอี้ย (บาบ้ายาหยา) โดยมีสามแยกวัฒนธรรมเป็นศูนย์กลางห่างจากแต่ละที่ประมาณ 150-200 เมตร

1.3) แหลมสักมีชุมชนมุสลิมชายฝั่ง และชุมชนบาบ๋า ตั้งอยู่บนถนนแต่ละสายจากสามแยกวัฒนธรรม

1.4) แหลมสักมีชุดแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์ของไทยมุสลิม และบาบ้ายาหยา

1.5) แหลมสักมีอาหารและขนมที่เป็นอัตลักษณ์ของบาบ้ายาหยา

1.6) แหลมสักมีอาคารสไตล์ชิโน-โปรตุกีส ซึ่งบ่งบอกถึงวัฒนธรรมบาบ้ายาหยา

2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.1) กระปุกดัก มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การซักรีดตากแห้ง การไม่นำสัตว์น้ำอื่น ๆ มาผสม และการหมักที่ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน อาหารขึ้นชื่อของชุมชน แหลมสักที่ใช้กระปุกดักเป็นวัตถุดิบหลัก คือ ข้าวคลุกกะปิ

2.2) สหรัยพวงองุ่น เป็นสหรัยที่มีคุณค่าทางอาหารสูง อุดมด้วยแร่ธาตุ และวิตามินหลายชนิด

2.3) เวชสำอางค์จากสหรัยพวงองุ่น เป็นการแปรรูปสหรัยพวงองุ่นที่เลี้ยงไว้ในกระชังซึ่งมีสารรักษาความชุ่มชื้นของเซลล์ผิวจึงได้พัฒนาต่อยอดมาเป็นเวชสำอางค์สินค้าของชุมชน เช่น แชมพู เซรั่ม ครีม เจล เป็นต้น

2.4) กล้วยไม้รองเท้านารีพันธุ์เหลืองกระบี่ เป็นพืชสงวนและกล้วยไม้ประจำจังหวัดกระบี่ สามารถพบได้บริเวณภูเขาหินปูนตาดายฝั่งทะเลหรือบริเวณเกาะผาสูงชัน หรือบริเวณป่าเขาช้างหมอบ ดอกกล้วยไม้จะบานให้ชมในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี และชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักมีกิจกรรมปลูกกล้วยไม้ในเดือนสิงหาคมของทุกปี

2.5) ขนมโก๋ขุ้ย หรือขนมถั่วเน่าตาลแดง เป็นขนมพื้นถิ่นที่หาทานได้ในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน มีวัตถุดิบหลัก ได้แก่ แป้ง น้ำตาล และมะพร้าว

2.6) ผ้าปาเต๊ะ เป็นวัฒนธรรมร่วมของผู้คนในคาบสมุทรมลายูและถือเป็นอัตลักษณ์ การแต่งกายมาตั้งแต่อดีตของวัฒนธรรมเพอรานากัน ต่อมาผ้าปาเต๊ะได้มีการพัฒนาต่อยอดโดยนำมาตัดเย็บเป็นกางเกง และกระเป๋าก้น

2.7) เรือหัวโทง หรือเรือหางยาว เป็นอัตลักษณ์ของวิถีชาวประมงในจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักได้นำเรือหัวโทงเป็นพาหนะในการนำภาพเขียนสีโบราณอายุกว่า 3,000 ปี

1.1.3 แหล่งท่องเที่ยว

1) **ถ้ำชาวล** เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญของภาคใต้ ตั้งอยู่ในเขตตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเขาใหญ่ปากช่องลาดบริเวณใกล้ปลายสุดของแหลมถัดจากแหลม ถ้ำชาวลขึ้นมาทางตอนเหนือ มีลักษณะเป็นรอยบากที่เว้าเข้าไปในภูเขาเกิดจากการกระทำของคลื่นเป็นระยะเวลานาน ปากถ้ำหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีหินย้อยเล็กน้อย ถ้ำชาวลมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คือ ปรากฏภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์อายุกว่า 3,000 ปี

2) **ตุนทราย** คำว่า ตุน หมายถึง โขดหินกลางทะเล ดังนั้นตุนทรายจึงแปลตรงตัวว่า โขดหินและทรายกลางทะเล

3) **กระชังปลาและสาหร่ายพวงองุ่น** บริเวณอ่าวเหาะเป็นเว้าอ่าวที่น้ำทะเลสงบนิ่ง คลื่นลมไม่แรง เหมาะแก่การเลี้ยงปลา กุ้งมังกร และสาหร่ายพวงองุ่น ชาวบ้านในชุมชนจึงลอยกระชังเป็นแถว นอกจากนั้นกระชังปลายังเป็นจุดแวะรับประทานอาหารเช้า สถานีสัมผัสวิถีประมงชายฝั่งเพื่อเรียนรู้การเลี้ยงปลาในกระชัง มีทั้งปลาช่อนทะเล ปลาเกะพง ปลาเก๋า การเลี้ยงกุ้งมังกร และสาหร่ายพวงองุ่นในกระชัง

4) **ผาเขาค้อม** เป็นเพิงผาที่มีลักษณะเว้าเข้าไปในภูเขาตลอดความยาวประมาณ 100 เมตร นักท่องเที่ยวสามารถยืนหรือนั่งชมพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าท่ามกลางบรรยากาศที่ดี

5) **เหลาหิน** เป็นภูเขาหินปูนโผล่กลางทะเล ด้านหนึ่งเป็นหน้าผาราบเรียบอีกด้านของภูเขามีต้นไม้แคระแกร็นคล้ายบอนไซขึ้นอยู่หนาแน่น นักท่องเที่ยวบางกลุ่มจึงเรียกว่า เสาคินบอนไซ คำว่า เหลาหิน ชาวบ้านเรียกตามลักษณะความคั่นเคย คำว่า เหลา หมายถึง เกาะหรือภูเขากลางทะเล ส่วนคำว่า หิน ในภาษาใต้ หมายถึง การหมุน เวลาเรือชาวบ้านมาถึงบริเวณนี้หากจอดเรือให้ลอยลำอยู่เฉย ๆ กระแสน้ำจะค่อย ๆ ทำให้เรือเคลื่อนตัวไปรอบภูเขา คนในเรือจะสามารถเห็นเหมือนภูเขาหมุนรอบเรือ จึงเรียกกันว่า เหลาหิน ซึ่งหมายถึง ภูเขาหมุน

6) **เขาเหล็กโค่น** คำว่า เหล็กโค่น เป็นภาษาใต้ใช้เรียก ตะปู ดังนั้น เขาเหล็กโค่น จึงหมายถึง ภูเขาที่มีลักษณะคล้ายตะปูตอกปักอยู่ในทะเล

7) **แหลมไฟไหม้** สาเหตุที่เรียกว่า แหลมไฟไหม้ เนื่องจากบริเวณนี้มีต้นไม้ตระกูลเฟิร์นขึ้นอยู่จำนวนมากบนภูเขา เมื่อถึงฤดูร้อนใบเฟิร์นแห้งกรอบจึงเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ทำให้เกิดไฟลุกไหม้จากการเสียดสีของกิ่งไม้ลุกลามไหม้ใบเฟิร์นอยู่บ่อยครั้ง ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า แหลมไฟไหม้ ภายในแหลมไฟไหม้สามารถพบภาพเขียนสีโบราณรูปคล้ายคน 2 คนประคองกอดจนตัวติดกัน โดยเห็นเป็น 4 ขา 2 มือ อีกทั้งโขดเขาบริเวณปลายแหลมยังมีช่องทะลุเป็นรูปหัวใจขนาดเล็ก

8) **เขาช้างหมอบ** เป็นแหล่งที่อยู่ตามธรรมชาติของกล้วยไม้نانาพรณ โดยเฉพาะกล้วยไม้รองเท้านารีเหลืองกระบี่ และกล้วยไม้เอื้องกุหลาบกระบี่ ซึ่งเป็นกล้วยไม้ประจำจังหวัดกระบี่ เขาช้างหมอบเป็นจุดปลูกกล้วยไม้คินป่า ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักยังมีกิจกรรมคินกล้วยไม้ถวายแม่ในเดือนสิงหาคมของทุกปี

9) **วัดมหาธาตุแหลมสัก** เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดควนวิเวการาม เป็นวัดธรรมยุติกนิกายที่มีพระธุดงค์จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเดินทางมาปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2492 พระภิกษุสายวัดป่า สายหลวงปู่มั่น ฐิตัตโต หลายรูปได้ธุดงค์มาพักปฏิบัติธรรมวัดมหาธาตุแหลมสัก เช่น หลวงปู่หล้า

เชมปัตโต พระอาจารย์อ้อจ พระอาจารย์คำผาย พระอาจารย์จันทร์แรม เชมสิริ หลวงปู่เนตร จิรปัญโญ ศิษย์ของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสีเป็นเจ้าอาวาสท่านแรก และพระชุตีศักดิ์ ปัญญาสัณโฑ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสจนถึงปัจจุบัน วัดมหาธาตุแหลมสักมีความสงบ ร่มรื่น สะอาด เหมาะสำหรับการปฏิบัติธรรม สัมผัสวัฒนธรรมท่ามกลางธรรมชาติ สามารถชมทัศนียภาพ 360 องศา ของชุมชนแหลมสักได้จากจุดชมวิวของวัดมหาธาตุแหลม

10) ศาลเจ้าชกโปซี่เอี้ย เป็นศาลเจ้าเก่าแก่อายุมากกว่า 100 ปี ตั้งอยู่บนเนินหันหน้าสู่ทะเล เกิดขึ้นจากการร่วมแรงร่วมใจกันของชาวจีนที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาตั้งหลักแหล่งบริเวณหน้าตลาดแหลมสักเมื่อ 100 กว่าปี เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นศูนย์รวมด้านการศึกษา สาธารณสุข และตุลาการ โดยมีองค์เทพเจ้าชกโปซี่เอี้ยเป็นที่พึ่ง

11) มัสยิดขอลาฮุดดิน หรือมัสยิดบ้านหัวแหลม ตั้งอยู่กลางชุมชนบ้านหัวแหลม เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวมุสลิม เป็นที่ประกอบศาสนกิจ และที่รวมตัวกันเมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ของมุสลิมชุมชนบ้านหัวแหลม

12) อาคารบลูเฮ้าส์ มีอายุมากกว่า 100 ปี เป็นสถาปัตยกรรมที่มีวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างจีนและยุโรป เป็นการสื่ออัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีน อาคารบลูเฮ้าส์มีความสวยงามสไตล์ชิโน-โปรตุกีส หรือชิโน-ยูโรเปียน

1.1.4 กิจกรรมในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก แบ่งเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวทะเลใน และกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน รายละเอียดมีดังนี้

1) กิจกรรมท่องเที่ยวทะเลใน ได้แก่

1.1) การชมภาพเขียนสีโบราณ อายุประมาณ 3,000 ปี บริเวณถ้ำชาวเล เชื่อว่าเป็น การเขียนของมนุษย์ถ้ำที่มีอายุกว่า 3,000 ปี ซึ่งมีภาพคล้ายกับบริเวณแหลมไผ่ไหม ซึ่งเป็นภาพคนสองคนยืนด้วยกัน บริเวณใกล้เคียง ๆ มีช่องทะลุคล้ายรูปหัวใจ ทำให้เกิดการจินตนาการเป็นคนที่หัวใจแห่งขุนเขา

1.2) การชมความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนและกล้วยไม้รองเท้านารีพันธุเหลียง กระปี่ ณ เขาช้างหมอบ เส้นทางศึกษาธรรมชาติเฉลิมพระเกียรติป่าชายเลนเขาช้างหมอบเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และปลูกกล้วยไม้ที่สำคัญของจังหวัดกระบี่

1.3) การชมวิถีประมงชายฝั่งทะเลอันดามัน ด้วยชัยภูมิของชุมชนแหลมสักมีภูเขาเป็นแผ่นผาขนาดใหญ่ที่เป็นจุดบังลม จึงทำให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลาเก๋า ปลากระพง กุ้งมังกร การเลี้ยงสาหร่ายพวงองุ่น

2) กิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่

2.1) การชมวิถีชีวิตชาวสวน กิจกรรมในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักมีการชมการทำสวนยางพารา สวนปาล์ม และสวนผลไม้ท้องถิ่น

2.2) การดำเกาะปิ๊งตัก กุ้งเคยตำบลแหลมสักจะลอยออกจากป่าโกงกางมาอยู่บริเวณเพิงถ้ำ-ชอกหิน ชาวบ้านจะมาช้อนตักและนำมาสะอาดน้ำให้แห้ง แล้วนำกุ้งเคยผสมเกลือมาตำใน ครกไม้แบบโบราณให้ละเอียดและหมัก

2.3) การทำขนมโก๋ช้วย หรือขนมถั่วต้มน้ำตาลแดง เป็นขนมต้นตำหรับฉบับชาวจีนบาบ๋า

2.4) การระบายสีผ้าบาติก โดยทำเป็นลายปลาการ์ตูน ลายดอกไม้ เป็นของที่ระลึกของชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก

2.5) การชมชุมชน 3 วัฒนธรรม เป็นการอยู่ร่วมกันของชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีน ภายในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก มีบริเวณเรียกว่า สามแยกวัฒนธรรม โดยเป็นจุดเชื่อมโยงและผสมผสานของชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู และชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยน

1.2 ศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผู้ศึกษาวิจัยได้จากการสอบถามด้วยแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวจากตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 400 คน ทำให้ทราบศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 และเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 มีอายุระหว่าง 20-39 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมา คือ นิสิตและนักศึกษา จำนวน 90 คน คิดเป็น ร้อยละ 22.50 เป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศ จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 รองลงมา คือ เพื่อนและญาติ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 เลือกเข้าพักโรงแรม จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมา คือ รีสอร์ท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 พักค้างคืน 2 คืน จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.75 รองลงมา คือ พักค้างคืน 1 คืน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 มีการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวระหว่าง 1,001-3,000 บาท จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมา คือ ใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และมีความประทับใจส่วนใหญ่ในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมา คือ ความเป็นมิตรของผู้คน จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25

1.2.2 ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

ศักยภาพการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.08	0.98	มาก
2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	4.04	1.01	มาก
3) ด้านที่พัก	4.20	0.76	มาก
4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ	4.28	0.74	มาก
5) ด้านกิจกรรม	4.22	0.72	มาก
รวม	4.16	0.85	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22) ด้านที่

พัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ รายละเอียดรายได้นี้

1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) มีจุดแวะพักระหว่างทางหรือจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และการใช้สื่อและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$)

2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จุดถ่ายรูปและบรรยากาศโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ระบบไฟฟ้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และความปลอดภัยในการเดินทาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$)

3) ด้านที่พัก ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บรรยากาศโดยรวมของสถานที่พัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) สถานที่พักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และสถานที่พักมีความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ความสำคัญและคุณค่าทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

5) ด้านกิจกรรม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการส่งเสริมการร่วมกันอนุรักษ์และหวงแหนแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ชุมชนและนักท่องเที่ยวเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และกิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่ ผู้ศึกษาวิจัยได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จำนวน 47 คน ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่ ดังนี้

2.1 การยกระดับทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว การส่งเสริมการอนุรักษ์และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน

2.2 การยกระดับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การยกระดับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว การพัฒนาและยกระดับสมรรถนะนักท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.3 การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศ ได้แก่ การสร้างประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศ การเสริมสร้างความสมบูรณ์แก่สิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

2.4 พัฒนาการสื่อสารทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การส่งเสริม การพัฒนาการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน การส่งเสริมการขายและการตลาดเชิงรุกด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

2.5 การพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ความยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน การสร้างความเชื่อมั่นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน

อภิปรายผล

1. ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) โดย ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ มีจุดแวะพักระหว่างทางหรือจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก และการใช้สื่อและการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ จุดถ่ายรูปและบรรยากาศโดยรวม ระบบไฟฟ้า และความปลอดภัยในการเดินทาง ด้านที่พัก ได้แก่ บรรยากาศโดยรวมของสถานที่พัก สถานที่พักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ และสถานที่พักมีความปลอดภัย ด้านสิ่งดึงดูดใจ ได้แก่ ความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญและคุณค่าทางวัฒนธรรม และประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ได้แก่ มีการส่งเสริมการร่วมกันอนุรักษ์และหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และนักท่องเที่ยวเกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับจารุณี คงกุล (2565) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต กล่าวสรุปว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสำคัญของ แหล่งท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียง และมี ความเป็นเอกลักษณ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การมีบทบาทต่อการตัดสินใจในการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทางป้ายสัญลักษณ์ ความเพียงพอและความปลอดภัยของที่จอดรถ และสอดคล้องกับสุนีย์รัตน์ คงศิริ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์คลองท่อม อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์คลองท่อม ควรพัฒนาด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว ด้านการปลูกจิตสำนึก ด้านเศรษฐกิจชุมชนและ การจัดตั้งกลุ่มร้านค้าชุมชนที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ลูกบิดโบราณที่มีความหลากหลายรูปแบบ และต้องยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มา ประวัติศาสตร์ รวมถึงเรื่องราวตามความเชื่อความศรัทธาในตัวผลิตภัณฑ์ และควรพัฒนาระบบ QR Code ไว้บนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ที่ระลึก

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ คือ การยกระดับทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการยกระดับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับณัฐชา ลีปัญญาพร และปริญญ์ ทรัพย์โพธิ์ (2564) ได้ศึกษา การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม พบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ประชาชน และประชาชนในชุมชน รวมทั้งต้องมีแรงสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ พร้อมทั้งมีดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงจะยั่งยืน เพราะใน

ชุมชนมีทั้งจุดเด่นและจุดแข็งของทุนทางวัฒนธรรมลาวครั้งที่สามารถพัฒนาและต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์นำไปสู่เศรษฐกิจชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพสามารถนำรายได้เข้าสู่ชุมชน เพราะเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีผลต่อการใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกรชนก สนิทวงศ์ (2565) ได้ศึกษาการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยทุนทางวัฒนธรรม : กรณีชุมชนเมืองเก่าสบสม-หาดไคร้ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า การนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ประโยชน์เพื่อเชื่อมโยงคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและที่สำคัญสมาชิกในชุมชนมีความรู้สึกภาคภูมิใจ มีการพัฒนาต่อยอดและสืบทอดทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนผ่านเรื่องเล่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมา เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ซึ่งช่วยให้สมาชิกในชุมชนพื้นที่เมืองเก่าสบสม-หาดไคร้ เกิดรายได้เพิ่มและสามารถยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศ และการพัฒนาการสื่อสารทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สอดคล้องกับพจนาน บุญคุ้ม และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มภาคกลางตอนล่าง ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ “LOWER C Model” โดยที่ L คือ Learning (การเรียนรู้) O คือ Ownership (ความรู้สึกเป็นเจ้าของ) W คือ Widen of Message (ความทั่วถึงครอบคลุมกลุ่มผู้รับสาร) E คือ Earn (การได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว) R คือ Reflection (การสะท้อนกลับ) และ C คือ Center of Cultural Tourism Resource (การเป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม) โดยช่องทาง การสื่อสารที่พัฒนาขึ้นตามความต้องการของคนในชุมชนคือ สื่อออนไลน์ (เว็บเพจ) ที่ผ่านการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน นอกจากนั้นยังมีการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ อัครพงศ์ อ้นทอง และกันต์สินี กันทะวงศ์วาร (2567) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่รับผิดชอบและ การเลือกจุดหมายปลายทางของผู้เยี่ยมชม กรณีศึกษาชุมชนเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในสังคมและการรับรู้ถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อเชียงคานเป็นสองปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมที่รับผิดชอบของผู้เยี่ยมชมเมื่อไปเยือนเชียงคาน และการเลือกเชียงคานเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว ดังนั้นหากต้องการให้ผู้เยี่ยมชมมีพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อเชียงคาน รวมถึงการเพิ่มโอกาสให้เชียงคานถูกเลือกเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมี การจัดทำและเผยแพร่ชุดข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลและการจัดการการท่องเที่ยวตามแนวทางอย่างรับผิดชอบต่อรูปแบบที่หลากหลาย เช่น คลิปวิดีโอ การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์/โซเชียลมีเดีย และการใช้อินฟลูเอนเซอร์ที่สามารถสื่อสารได้โดยตรงกับผู้เยี่ยมชมหรือผู้ที่สนใจ

บทสรุป

ชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านกิจกรรม โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวนมาก จากผลการวิจัยทำให้มีการนำศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักแต่ละด้านมาเป็นแนวทางการพัฒนาอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ทั้งเพื่อกำหนดแผนของโครงการพัฒนาให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เชีงนโยบายจากการวิจัย

1.1 ควรเพิ่มความรู้และทักษะการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นใจและ ความประทับใจให้นักท่องเที่ยวเมื่อเข้ามาใช้บริการของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นควรนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวร่วมพิจารณาและทบทวนกับแผนยุทธศาสตร์ที่มีอยู่แล้ว เพื่อยกระดับศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว ให้หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น

2. การทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก เพื่อให้ชุมชนมี รูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย

2.2 ควรศึกษาทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนท่องเที่ยวแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมสัก อำเภอ อ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง แผนพัฒนาการท่องเที่ยวและเชบทบอัจฉริยะเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักและชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ อำเภอ อ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 ในการนี้จึงขอขอบคุณสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด กระบี่ วัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ เทศบาลตำบลแหลมสัก ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ มนต์พานทอง ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลสำหรับ การทำโครงการ ผู้ร่วมวิจัย รวมทั้งผู้ช่วยนักวิจัยและอีกหลายท่าน ซึ่งได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาในการร่วม กระบวนการวิจัยในครั้งนี้ในทุกมิติ ทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจ การถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์ การ ให้ข้อมูลการศึกษาวิจัย อันเป็นผลให้การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร อัครมงคลสว่าง. (2552). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรชนก สนิทวงศ์. (2565). การยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยทุนทางวัฒนธรรม: กรณีชุมชนเมืองเก่าสบสม-หาดไคร้ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วารสารวิจัยสังคม, 45(2), 96-116.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550). คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมชม และรายได้จากผู้มาเยี่ยมชม เดือนมกราคม-มิถุนายน 2567 (เบื้องต้น). Retrieved on 13 August 2024, from: <https://www.mots.go.th/news/category/760>
- กิตติคุณ บุญเกิด. (2564). หลักการวิจัย. เอกสารประกอบการสอน รหัสวิชา 4113306. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- จารุณี คงกุล. (2565). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. มนุษยสังขมสาร (มสส.), 20(2), 1-22.

- ชาคริต ช่วยบำรุง. (2554). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง. สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐชา ลิ้มปัญญาพร และปริญญา หุ่นโพนี. (2564). การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งใหม่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(2), 176-195.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- พจนา บุญคุ้ม และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2558). การพัฒนารูปแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมกลุ่มภาคกลางตอนล่าง. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8(2), 2793-2808.
- พจนา สอนศรี. (2546). คู่มือจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พัชชาพลอย สุทธิชูวงศ์. (2552). รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดย ชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาหมู่บ้านดอนม่วง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- มณฑาวดี พูลเกิด. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ยุพาพร ชัยศิริ. (2549). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ วิจัยด้วยเทคนิค IOC, CVR และ CVI. รังสิตสารสนเทศ, 28(1), 169-192.
- ศิริวิชญ์ สุประดิษฐ์ และสันติธ ภูริภักดี. (2561). รูปแบบการดำเนินกิจการเพื่อสังคมของการท่องเที่ยวโดย ชุมชนของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมสัก ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. Humanities, Social Sciences, and Arts, 12(5), เดือนกันยายน-ตุลาคม, 1571-1584.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2551). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. ขอนแก่น: คลังนาวิทยา.
- ศุภสุดา ลิกขุทธิ และอาจยุทธ เนติธนากุล. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ. เชียงใหม่: สำนักงาน กองทุนสนับสนุนงานวิจัย สำนักงานภาค จังหวัดเชียงใหม่.
- สุนิย์รัตน์ คงศิริ. (2560). แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถาน คลองท่อม อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) องค์การบริหารส่วนจังหวัด กระบี่. กระบี่: องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่.
- อัครพงศ์ อันทอง และกันต์สินี กันทะวงศ์วาร. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่รับผิดชอบและการ เลือกรูปแบบปลายทางของผู้เยี่ยมชม : กรณีศึกษาชุมชนเชิงคาน จังหวัดเลย. วารสารวิจัยวิทยาการ วิจัย, 37(1), 51-66.
- Cochran, W.G. (1977). Wiley: Sampling Techniques. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons.